

**Dagsorden til møde i Vildtforvaltningsrådet tirsdag den 11. juni 2024
 kl. 10.00-16.00, Tolderlundsvej 5, 5000 Odense**

1. Godkendelse af dagsorden	2024-02-01
<i>Til godkendelse</i>	
2. Status på jagttidsrevision	
<i>Resumé: Jagttidsgruppens formand præsenterer status for arbejdet.</i>	
<i>Til orientering</i>	
3. Status for hjortevildtforvaltning	
<i>Resumé: Jan Eriksen vil give status på drøftelserne på Hjortevildtdøgnet, der blev afholdt i foråret 2024.</i>	
<i>Til orientering</i>	
4. Status og baggrund for EU task force on the recovery of bird species	
<i>Resumé: Miljøstyrelsen vil give en status og baggrund for drøftelserne på EU task force on the recovery of bird species</i>	
<i>Til orientering</i>	
5. Etik og jagt	
<i>Resumé: Jan Eriksen vil præsentere bilag med procesplan og andre dokumenter om jagtpraksisser og hegn.</i>	2024-02-03 2024-02-04 2024-02-05
<i>Til drøftelse</i>	
6. Ulvegruppen	
<i>Resumé: Jan Eriksen vil orientere om arbejdet i Ulvegruppen.</i>	
<i>Til orientering</i>	
7. Kortnæbbet gås	
<i>Resumé: Miljøstyrelsen vil orientere om status for kortnæbbet gås. Vildtforvaltningsrådet kan tage en tentativ beslutning om anbefalinger for jagttid på kortnæbbet gås, der senere skal drøftes på et separat møde i den internationale arbejdsgruppe.</i>	
<i>Tentativ beslutning</i>	

8. Bæver	
<i>Resumé: Miljøstyrelsen vil orientere om Bæverudvalget, der er blevet genoprettet og har haft et enkelt møde, hvor de har talt om forvaltningsplanen for bæver.</i>	
<i>Til orientering</i>	
9. Vildtudbyttestatistikken	
<i>Resumé: Miljøstyrelsen vil præsentere Vildtudbyttestatistikken.</i>	
<i>Til orientering</i>	
10. Meddelelser	
Status på bekendtgørelser	
11. Orientering	
Orientering fra formanden	
Orientering fra rådsmedlemmerne	
Orientering fra Miljøministeriet	
12. Kommende møder	<i>2024-02-02</i>
Torsdag-fredag den 3.-4. oktober 2024 Torsdag den 5. december 2024 VFR skal drøfte nyt mødematrix for de kommende tre år.	
13. Eventuelt	

Det formelle mødes forventet afsluttet kl 14.30, hvorefter der fortsættes med et internt møde mellem Vildtforvaltningsrådets medlemmer om bl.a. udsætningsforliget.

Vildtforvaltningsrådet

Møde den 11. juni 2024

Bilag 2024-02-02

Emne: Kommende møder

Indstilling: Til drøftelse

Resume:

- *Torsdag-fredag den 3.-4. oktober 2024*
- *Torsdag den 5. december 2024*

Bilag:

2024-02-02 Mødematrix

Til dagsordenens punkt 5 Etik og jagt.

Der vil på dette møde være 2 emner til drøftelse:

- hegn
- nedsættelse af arbejdsgruppe om jagtetsiske regler.

Hegn.

På det sidste møde fremkom vedlagte notat for sent, så det besluttedes at udsætte drøftelsen af hegning til dette møde med udgangspunkt i medsendte notat.

Jagtetsiske regler.

Notatet fra DJ redegør for historien bag de nuværende jagtetsiske regler, samt deres indhold. Følg venligst linket til selve regelteksten.

På mødet drøfter vi rammerne for indholdet i de fremtidige jagtetsiske regler og tager beslutning om nedsættelse af en arbejdsgruppe, der kan fremkomme med forslag til nye jagtetsiske regler. Jeg finder det uheldigt, at der optræder op til flere udgaver i forhold til dyr og afsendere og mener der fremover kun bør være et sæt jagtetsiske regler.

De jagtetsiske regler vil udover at være en del af Etik og jagt blive en hjørnesteen i det igangværende arbejde i Den Nationale Hjortevildtgruppe om den fremtidige hjorteforvaltning.

Jagtpraksisser.

Vi har afholdt et møde og jeg beklager, at der ikke er noget at præsentere på dette møde, men det vil være et emne på mødet i efteråret.

Faunakriminalitet.

Vi afventer ministeriets udspil på området. På det seneste møde i Rådet redegjorde mundtligt om et netop afholdt orienterende møde i departementet.

Udsætning.

Vi afventer en tilbagemelding fra ministeriet efter ministerens udmelding i forbindelse med debatten om Alternativets beslutningsforslag om stop for al udsætning.

Fodring.

Dette emne er også til drøftelse i Den Nationale Hjortevildtgruppe. Jeg forventer at dette arbejde kan anvendes til mødet i december.

Jan Eriksen,
03062024

Regler for opsætning af hegn i det åbne land og i skoven.

Det er som udgangspunkt lovligt at hegne sine marker ind for at undgå skader fra klovildt. Også op mod fx naturarealer og skov. Dog må adgang for gående og cyklister på veje og stier ikke hindres.

Der er nogle begrænsninger på klitfredede arealer, inden for strandbeskyttelseslinjen og 100 m fra fortidsminder, hvor der ikke må etableres hegn, medmindre det er som led i landbrugsmæssig drift (NBL §§ 8-8a, 15-15a og § 18). På arealer beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 (eng, hede og overdrev mv.) vil opstilling af hegn, der ikke kan karakteriseres som sædvanlige landbrugshegn, normalt anses for en ændring af tilstanden, der derfor kræver dispensation.

Der må ikke opsættes usædvanlige hegn omkring skove (NBL § 23, stk. 2). Bestemmelsen er i sin tid indført for at undgå hegn, der ved deres højde, konstruktion eller materialevalg virker dominerende eller skæmmende, eller som hindrer vildtets frie passage, selvom det er indskrevet som en del adgangsreglerne i naturbeskyttelsesloven.

I afgørelser fra Naturklagenævnet (nu Miljø- og Fødevarerklagenævnet) er der særligt lagt vægt på, om det hindrer vildtets frie passage. I en sag fra 1997 (j.nr. 97-133/650-0001) havde ejeren opsat dobbelthegn om en 324 ha. stor plantage for at beskytte en løvtræskultur mod vildtbid. Ejeren blev påbudt at etablere passager i hegnet, således at vildtets frie passage ikke blev forringet.

Naturklagenævnets medlemmer bemærkede i den konkrete sag, at vildtets uhindrede passage gennem skov og landskab må betragtes som en grundlæggende forudsætning for naturbeskyttelseslovens, samt bl.a. jagtlovgivningens bestemmelser.

Forbuddet mod opsætning af usædvanligt hegn i naturbeskyttelseslovens § 23, stk. 2, 2. pkt. findes på den baggrund - og i overensstemmelse med lovbemærkningerne - også at omfatte hegn, der på grund af deres funktion i forhold til vildtet må anses for usædvanlige.

Der er tale om et indispensabelt forbud, som dog fortrænges, såfremt der efter skovloven dispenseres til dyrehold (j.nr. NKN-133-00071 og NKN-133-00077)

Bestemmelsen er ikke til hinder for at opsætte sædvanlige hegn, som fx kulturhegn i forbindelse med foryngelsen af bevoksninger i skoven. Af adgangsvejledningen fremgår:

"Et usædvanligt hegn vil være af en type, som en "gennemsnitsskovejer" normalt ikke vil sætte op omkring sin skov. Det, bestemmelsen navnlig tilsigter, er at undgå hegn, der ved deres højde, konstruktion eller materialevalg virker dominerende eller skæmmende, eller som hindrer vildtets frie passage. Hegning omkring skove er imidlertid også ulovligt, hvis det hindrer vildtets frie passage også selvom hegnet i sin konstruktion og materialevalg er sædvanligt. Hegning omkring kulturer er dog sædvanlige uanset, at sådanne hegn netop har til formål at holde dyr og publikum ude af disse arealer. Det er f.eks. almindeligt at hegne løvtræskulturer i omkring 10 år for at undgå vildtbid, men sædvanligvis indhegnes ikke områder større end 4-5 ha skov. Forbuddet mod opsætning af usædvanligt hegn omfatter derfor også hegn, der på grund af deres funktion i forhold til vildtet må anses for usædvanlige."

Omfang og udvikling af hegn i landskabet

Markskader forårsaget af hjortevildt og den deraf følgende hegning er et område, som kun i begrænset omfang er blevet undersøgt herhjemme.

Hovedstudiet er således en deltagerrapport fra 2018-2022 initieret og finansieret af Aage V. Jensens Fonde og faciliteret af Aarhus Universitet, centreret omkring fondens arealer på Ovstrup Hede. Herudover gennemførte SAGRO i 2021 en spørgeundersøgelse vedr. markskader forårsaget af kron- og dåvildt inden for SAGROs område.

SAGROs undersøgelse fra 2021, som dækkede ca. 46.000 hektar, viste, at 10 pct. af de adspurgte lodsejere havde opsat strømhegn af permanent eller midlertidig karakter, oftest i nærheden af større skov- og naturområder. Det må antages, at dette tal i perioden frem til nu er markant forøget med henvisning til den dokumenterede stigning omkring Ovstrup Hede.

Tilbagemeldinger til SAGRO indikerer, at hegning af marker inden for SAGROs område er tiltaget kraftigt i årene op til 2021. Dette understøttes af projektet udført omkring Ovstrup Hede, hvor omfanget af hegning blev vurderet betydeligt og med en stigende tendens. Antallet af kilometer hegn omkring Ovstrup Hede blev således mere end fordoblet i perioden 2019 til 2022 fra ca. 21 km. til ca. 43 km. Dette kan indikere en markant stigning i anvendelsen af hegn som en løsning på problemerne med markskader forårsaget af hjortevildt.

Der er ikke et præcist tal for det samlede omfang af hegning til forebyggelse af markskader forårsaget af hjortevildt i Danmark, da det kan variere betydeligt afhængigt af regionen, lokale forhold og udviklingen af hjortevildtbestanden over tid.

Udviklingen i hegning har været præget af bekymring blandt landmændene over markskader og de deraf følgende økonomiske konsekvenser. Derfor har landmænd valgt at investere i hegning som den primære løsning. Trods de store omkostninger ved hegning, herunder både anlægs- og driftsudgifter samt tidsforbrug forbundet med vedligeholdelse, ses hegning som den mest effektive løsning.

Problemstillinger vedr. hegn i Danmark

Hegning har forskellige formål, som oftest sigter på at holde enten husdyr, vildt og mennesker inde eller ude af et givent areal, teknisk anlæg, mv. Hegning har dermed en række påvirkninger af landskabet og arternes bevægelsesmønstre i landskabet. I det følgende beskrives en række problemstillinger som kan tages i betragtning, i en videre drøftelse af hegning i Vildtforvaltningsrådet.

Barrierer

Ethvert hegn har den effekt, at det skaber en barriere som ændrer vildtets bevægelsesmønstre. Dette gælder på begge sider af barrieren. Hegnets udformning kan indrettes således, at vildtet alt efter art mere eller mindre frit kan passere. En passage forudsætter dog, at vildtet af egen drift forcerer, og ikke blot følger, barrieren. Her kan eksempelvis lave hegn være nemmere af forcere end høje hegn.

Forskellige undersøgelser dokumenterer, at en række typer af barrierer virker adfærdsregulerende uanset, at dyrene er i stand til at forcere dem under særlige omstændigheder. I en række tilfælde, så som veje, og andre menneskeskabte konstruktioner, behøver der ikke engang at være et fysisk hegn for, at det kan udgøre en barriere for vildtet. Vejen virker således, i sig selv, adfærdsregulerende i forhold til vildtets frie bevægelse

I denne sammenhæng vil det have betydning at hegning kan forhindre og/eller påvirke vildtets frie færdsel og spredning, hvilket kan resultere i fragmenterede bestande eller i værste tilfælde indavl.

Skader på vildt

Hegn udgør en risiko for at skade vildtet, når hegn forsøges forceret. Her kan være tale om hjortevildt, som er blevet fanget i forskellige udgaver af nethegn i værste tilfælde med døden til følge. Årsagerne til at vildtet bliver fanget kan være mange, men risikoen stiger når vildtet stresses og tager flugten. Det kan være i forbindelse med forstyrrelser herunder jagt, MTB, eller orienteringsløb, eller vildt der forsøger krydse veje og andre barrierer med menneskelig aktiviteter. Mindre pattedyr oplever formentligt samme problemstillinger med skader under flugt, hvor de løber ind haretætte hegn mv.

El-hegn udgør også en risiko for hjortevildt. Dåvildt er særligt kendt for at vikle geviret ind i hegnstråd, m.m. fx polyreb og polytape, og blive fanget i dette. Efterladte el- og pigtrådshegn i landskabet udgør også en potentiel risiko for skade på både vildt, husdyr og mennesker. Problemet opstår ved hegn som ikke længere benyttes, som ikke bliver rigtigt nedtaget eller vedligeholdt, hvorved hegnet falder på jorden eller hænger slapt og omsluttet af områdets vegetation.

Trafiksikkerhed

Vildthejn langs veje, der skal forhindre trafikdrab, udgør på den ene side en barriere for vildtets frie bevægelighed, med de ulemper som er beskrevet i afsnittet om barrierer ovenfor. På den anden side er vildthejn langs særligt udsatte vejstrækninger ofte nødvendige for at forhindre ulykker og vildtpåkørsler. Stigende trafikmængder, flere vejanlæg og områder med positiv udvikling i hjortevildtbestandene udgør således en problemstilling, hvor landskabets hegn og barrierer på den ene side kan forstærke problemet, og opsætning af hegn langs vejene ofte bruges til at løse problemet. Der kan således være behov for at se på omfanget af adfærdsregulerende barrierer i landskabet omkring udsatte vejstrækninger, og mulige passager ved vejanlæg.

Afgrødeskader

En del af hegnene i landskabet opsættes for at beskytte jordbrugets afgrøder, enten i form af landbrugsafgrøder, juletræer, skovrejsning eller foryngelse af skov. I visse områder ses en tendens til, at vildtet hegnes ude fra landbrugsafgrøder med mere eller mindre permanente strømførende hegn med to og op til fem strømførende tråde. Her kan opstå et etisk spørgsmål i forhold til jagt, vildtets frie bevægelighed, og muligheder for at benytte alternative og velegnede biotoper, som kan behandles.

Jagt

Adfærdsregulerende hegn kan i vise situationer lede vildtet mod et bestemt område, der kan opstå "sluser" som vildtet skal passere for at komme ind eller ud af et område. Her kan opstå et etisk spørgsmål i forhold til jagtudøvelse som kan behandles. Ligeledes kan der også opstå lignende problemstillinger ved jagt i mindre hegninger.

Typers af hegn i Danmark

Hegnstype	Højder i cm	Anvendes til	Spærring for	Udfordringer
Høje krondyrtætte hegn (er vel bare høje vildthegn?)	220	Hjortefarme, dyrehaver, NNP, motorveje og ifm. skovplantninger.	Større hjortevildt - kan være med passager for rådyr mv.	Indhegner arealer på op til 1400 ha eller løber over mange km langs veje
Vildthegn med varierende maskestørrelse	80-200	F.eks. nyplantninger i skov	Ofte hjortevildt men haretætte typer findes, anvendes også om får	
Vildthegn med eltråd foroven og 1-2 på ydersiden (20 cm + 60-110 cm)	140	Ulvesikre hegn (eltråde 20 + 110 cm), hegn om frilandssvin med smågrise.		
Net-metal-hegn (ofte vildthegn) evt. med eltråd foroven og evt. på ydersiden	140-170	Solcelleparker	Mennesker, hegn hævet lidt over terræn tillader mindre dyr at passere, evt. til at holde får mv. inde	Kan være ret store arealer (300-4.000 ha), der indhegnes.
Panelhegn	150-183	F.eks. Vildsvinehegnet - ellers ofte haver, industrigrunde	Større dyr eller mennesker	Høje, lodrette masker er en risiko for dyr, der forsøger at hoppe over.
Strømførende polyhegn (blødt net-hegn med strøm)	90-120	Får	Mindre husdyr	
Mobile elhegn - 3-tråds	90-120	Får	Får	
Mobile elhegn - 4-tråds	110	Ulvesikre hegn	Holder får inde - ulv ude	
Almindelig kreaturhegn og polyhegn m. 2-7 strømførende tråde	90-135	Kvæg, heste, får (min. 5 tråde fra 20 til 110 cm er ulvesikre)	Kvæg, heste - 7 tråde nok også mindre dyr?	

De jagtetiske regler

Historik

I 1992/93 laves der befolkning undersøgelser op til udarbejdelsen af en ny jagtlov, hvor der er stor opbakning til jagten. Dog så kommer der fokus på bl.a. anskydninger, og det medfører at Danmarks Jægerforbund påtager sig opgaven med at udforme et udkast til et sæt jagtetiske regler.

Dette medførte at to centrale medarbejdere i Danmarks Jægerforbund, Niels Henrik Simonsen og Niels Kanstrup, udarbejdede den første skitse til et sæt jagtetiske regler i 1993.

I denne proces var der også en væsentlig debat om man rent faktisk kunne nedfælde uskrevne regler, uden at det blev til lovgivning. Udkommet blev selvsagt at det kunne man, men der var en klar opfattelse af at det var en balancegang, og at de jagtetiske regler var et dokument der skulle sætte en god retning for det gode jægerhåndværk, hvor det, der ikke var meningsfuldt at bringe ind i lovgivningen, blev skrevet her.

Dette medvirkede til at de første jagtetiske regler blev udgivet hvor disse blev udgivet af Danmarks Jægerforbund i samarbejde med Vildtforvaltningsrådet og Skov- og Naturstyrelsen.

Efterfølgende har der været revideringer, men hvor den grundlæggende essens har været den samme.

Den nyeste udgave af de jagtetiske regler er fra 2011 -

https://www.jaegerforbundet.dk/media/1313/jagtetiske_regler.pdf

Hvad omfatter de jagtetiske regler

De gældende jagtetiske omfatter et sæt "autoriserede" retningslinjer, der angiver, på hvilken måde jagt skal udøves, for at den er i overensstemmelse med god jagtmoral.

1. Generelle hensyn og hensynet til jagtens omdømme og etiske bæredygtighed
2. Hensynet til vildtbestandene
3. Hensynet til individet, der er genstand for jagten
4. Hensynet til andre naturbrugere
5. Hensynet til din medjæger
6. Hensynet til sikkerheden

Hvordan undervises der i de jagtetiske regler

De jagtetiske regler er en del af pensum af jagttegnsundervisningen, og indgår som en del af jagtprøven.

Hvordan anvendes de jagtetiske regler i hverdagen

Det er opfattelsen, at jægeren i Danmark generelt har en bevidsthed om at der findes jagtetsiske regler, og de grundlæggende har et kendskab til dem. Specielt så er de anbefalede skudafstande kendt blandt jægerne, som i hovedreglen bliver nævnt på enhver parole forud for jagterne.

Øvrige dokumenter vedr. jagt og etik

Kronvildt og dåvildt

Som et supplement til de jagtetsiske regler blev der i 2004 udarbejdet et sæt etiske regler for kronvildtjagten og efterfølgende kom der et lignende sæt regler for jagt på dåvildt.

Hovedoverskrifterne i disse dokumenter er følgende:

- Afskydningspolitik
- Nabohensyn
- Bæredygtig jagt
- Skydning
- Anskydninger
- Jagtudøvelse
- Lokal dialog

Disse dokumenter er ikke opdateret siden de blev udarbejdet, og er ikke revideret siden, hvor disse dokumenter ikke har fulgt med lovgivningen.

Kronvildt - https://mst.dk/media/4qajebu4/kronvildt-i-danmark_nst.pdf

Dåvildt - https://mst.dk/media/vw2ber1x/daavildt-i-danmark_nst.pdf

Udfordringer og behov for opdateringer

Vores overordnede anbefalinger er at de tre dokumenter, som er udgivet genbesøges ifm. den proces der er i VFR om etik.

I denne gennemgang vil der skulle tages stilling til om de etiske regler der er opsat for kron- og dåvildt, skal være selvstændige dokumenter, sammenskrives med det nuværende dokument der beskriver de jagtetsiske regler og/eller der er forhold som skal indarbejdes i en kommende forvaltningsplan for det store hjortevildt.

Ved en gennemgang af de jagtetsiske regler, bør det overvejes om der skal lægges mere fokus på riffel og buejagt, end der er i dag.